

Vittraskolorna AB 556458-6716
kungshagen@vittra.se

Beslut
Datum 2024-04-09
Dnr 2023:4910
Sida **1 (17)**

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av undervisningens kvalitet i
särskild undervisningsgrupp vid Vittra Kungshagen
Vittraskolorna AB**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Vittra Kungshagen avseende *Undervisningens kvalitet i särskild undervisningsgrupp*.

I granskningen ingår följande frågeställning:

I vilken utsträckning ges elever i särskild undervisningsgrupp en undervisning präglad av goda förutsättningar för lärande, tilltro till elevernas förmågor och fokus på kunskapsutveckling?

I granskningen ingår att bedöma kvaliteten i undervisningen i särskilda undervisningsgrupper i grundskolans årskurs 4-9, närmare bestämt sådana grupper inom en skolenhet där elever placerats efter rektors beslut och genom upprättande av åtgärdsprogram.

Granskningen omfattar däremot **inte** resursskolor eller akutskolor och heller **inte** en bedömning av om enskilda elever får det särskilda stöd som de bedömts vara i behov av.

Granskningen omfattar 24 huvudmän med sammantaget 28 utvalda skolenheter. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän.

Läsanvisningar

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier som Skolinspektionen satt upp i granskningen inom de granskade områdena. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 1. I förhållande till den övergripande frågeställningen bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier *i hög utsträckning, i flera delar* eller *i låg utsträckning*.

Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i låg utsträckning* eller *i flera delar* anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och anger inom vilka delar. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i hög utsträckning* begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning, men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att elever i särskild undervisningsgrupp vid Vittra Kungshagen i flera delar ges en undervisning som är präglad av goda förutsättningar för lärande, och omfattas av en tilltro till elevernas förmågor samt fokuserar på kunskapsutveckling.

Delområde 1: Förutsättningar för lärande

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom delområdet.

Delområde 2: Undervisningens fokus på kunskapsutveckling

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom delområdet.

Delområde 3: Förhållningssätt i undervisningen

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, planera för övningar som ger eleverna möjlighet att gemensamt diskutera och reflektera kring olika frågeställningar utifrån sin förmåga.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **10 oktober 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se Vänligen hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:4910) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

I vilken utsträckning ges elever i särskild undervisningsgrupp en undervisning präglad av goda förutsättningar för lärande, tilltro till elevernas förmågor och fokus på kunskapsutveckling?

Nedan redovisas Skolinspektionens övergripande bedömning samt Skolinspektionens närmare motivering för respektive delområde.

Skolinspektionen bedömer att elever i särskild undervisningsgrupp vid Vittra Kungshagen i flera delar ges en undervisning som är präglad av goda förutsättningar för lärande, och omfattas av en tilltro till elevernas förmågor samt fokuserar på kunskapsutveckling, men utvecklingsområde finns.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen.

Delområde 1: Förutsättningar för lärande

Struktur, förutsägbarhet, flexibilitet och variation

Granskningen visar att undervisningen är utformad utifrån en tydlig struktur som möter elevernas behov av såväl förutsägbarhet som flexibilitet. Av inkommen dokumentation samt av intervjuer med lärare, speciallärare, resursperson och elever framgår att undervisningens övergripande struktur bygger på väl genomtänkta individuella scheman, där ämneslärare planerar för och undervisar eleverna vid några tillfällen i veckan. I gruppen finns utöver ämneslärare en lärare och en resursperson som har all sin tid i den särskilda undervisningsgruppen. Elevernas individuella scheman finns uppsatta vid deras enskilda arbetsplatser i klassrummen och de gemensamma hållpunkterna för dagen finns uppskrivna på tavlan såsom gemensam rast och lunch. Därtill har skolan medvetet strukturerat skolstarten och den fysiska miljön för eleverna. Exempelvis är skolstarten för den särskilda undervisningsgruppen förskjuten så att de elever som vill komma till skolan obemärkt erbjuds detta. Det framgår vidare att lärarna ofta utgår från den undervisning som de planerar för elever i storklass, och som de sedan anpassar utifrån elevernas individuella behov. Lärarna arbetar efter den struktur som gäller

för hela skolan, vilket innebär att lärare och resursperson vid lektionsstart klargör, såväl muntligt som skriftligt i det digitala klassrummet, lektionens innehåll, arbetssätt och vad som förväntas av eleverna. Lärarna och resurspersonen knyter an till tidigare lektioner och avslutar lektioner med att tala om vad som ska genomföras nästa gång. Av intervju med lärare och resursperson framgår att lärarna vid behov gör förändringar i planeringarna. Detta för att elevers aktuella dagsform kräver förändringar alternativt att det behövs individuella lösningar vid olika moment. Lärarna och resurspersonen beskriver att deras goda relationer till eleverna bidrar till att de kan se när de behöver vara flexibla och göra andra lösningar. Det framgår även i intervju med eleverna att de kan få inleda skoldagen i ett eget tempo och om de tappar ork under vissa arbetsmoment så stöttar och motiverar lärarna och resurspersonen dem så att de kommer vidare med sina arbetsuppgifter.

Granskningen visar vidare att undervisningen omfattar en väl avvägd variation av olika arbetsuppgifter och arbetssätt. Av inkommen dokumentation samt av intervjuer med lärare, speciallärare, resursperson och elever framgår att lektioner består av olika moment för att skapa variation i undervisningen. Lärarna planerar medvetet för variation inom sitt ämne och använder sig av såväl filmer, skriftliga uppgifter som genomförs för hand eller med dator, muntligt, praktiskt och laborativt arbete. Arbetsområden introduceras på olika sätt för eleverna, till exempel genom gemensam eller enskild genomgång i den särskilda undervisningsgruppen eller att elever, med eller utan stöd, deltar i storklassens genomgång. Lärarna planerar regelbundet gemensamma arbetsområde som utgår från samma tema och begrepp i respektive ämne. Under den gemensamma planeringen samtalar lärarna om olika arbetssätt och uppgifter i syfte att skapa en god balans och variation för eleverna. Vidare framgår av intervju med lärare, speciallärare, resursperson och elever att lärarna erbjuder eleverna olika sätt att redovisa sina kunskaper på, som ett sätt att stärka eleverna. Exempelvis använder lärarna utifrån elevernas identifierade styrkor både skriftliga och muntliga prov, inlämningsuppgifter i det digitala klassrummet, muntliga avstämningar i stunden, laborationer och debatter samt att eleverna kan få illustrera sina uppgifter.

Aktivt och individanpassat lärarstöd

Granskningen visar att lärarna ger eleverna ett aktivt och individanpassat stöd i undervisningen. Av intervjuer med lärare, resursperson, speciallärare och rektorn framgår att lärarna har god kännedom om elevernas olika behov av stöd i undervisningen. Lärarna får information om elevernas stödbehov genom utredningar, kartläggningar, samverkan med speciallärare samt genom kontinuerlig dialog med elever och

vårdnadshavare. Lärarna beskriver att de tillsammans med specialläraren hjälps åt att planera för hur stödet på bästa sätt kan utformas för både grupp och enskild elev. Lärare och resursperson har exempelvis gemensam tid varje morgon för att bestämma hur de ska fördela sig utifrån lektionernas innehåll samt med hänsyn till information om enskilda elevers aktuella dagsform. Enligt lärarna är samspelet dem emellan av största vikt för att kunna anpassa stödet utifrån elevernas behov. Av intervjuer med elever, lärare och resursperson samt av lektionsobservationer framgår att lärarna använder sig av olika strategier för att eleverna ska förstå och komma igång med sitt skolarbete. De ger anpassade instruktioner och förklaringar till elever under lektioner och inför kommande lektion. Exempelvis förklarar lärarna moment steg för steg för eleverna och hur de kan ta sig an skoluppgifter och repeterar dessa. Därtill använder lärarna sig av strategier såsom att eleverna arbetar med uppgifter i en annan ordning, att eleverna växlar mellan uppgifter eller att eleverna får skapa i form av att till exempel måla. Specialläraren genomför även insatser på individnivå vid behov, till exempel genom att ge elever enskilt stöd i eller utanför klassens ram. Lärarna och resurspersonen arbetar på flera olika sätt för att stödja eleverna att bibehålla engagemang och fokus under lektionerna genom att bemöta eleverna efter individuella behov, till exempel med energi, lugn eller humor. De samråder med eleverna om och när eleverna behöver pauser samt vad pauserna ska innehålla.

Lärarna och resurspersonen arbetar aktivt för att lära känna eleverna och skapa förtroendefulla relationer till dem. De ägnar mycket tid åt samtal med eleverna för att få veta vad som intresserar dem samt för att visa att de bryr sig om eleverna. Detta dels för att kunna skapa ett anpassat stöd, dels för att få eleverna engagerade i skoluppgifter. Av intervjuer med elever framgår att eleverna uppfattar att de har goda relationer till de vuxna, att lärarna lyssnar på dem och intresserat följer upp det som eleverna berättat några dagar tidigare.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom delområdet.

Delområde 2: Undervisningens fokus på kunskapsutveckling

Tydlighet i syfte och mål

Granskningen visar att lärarna planerar undervisningen utifrån ämnenas centrala innehåll och syfte samt tydliggör dessa för eleverna. Av intervjuer med lärare, resursperson, speciallärare, rektorn och elever samt av lektionsobservationer framgår att lärarna förklarar för eleverna vad de ska lära sig och varför de ska lära sig det. Lärarna presenterar mål och syfte i uppstart av arbetsområden men även löpande under lektioner, såväl

muntligt som skriftligt. Vidare framgår att lärarna ofta beskriver varför eleverna ska lära sig olika saker genom att koppla det till elevernas framtid, intressen och verkliga livet. Exempelvis knyter lärarna området ekonomi till elevernas framtid och vardag genom att prata om varför man behöver kunna räkna ut ränta och procent. I arbetet med området skala visar läraren på bygget av nya skolan som ett exempel på varför kunskap om skala behövs när man läser ritningar.

Anpassning av innehåll och arbetssätt

Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetssätt är anpassade till att möta elevers individuella behov av stimulans och utmaning i undervisningen. Av samtliga personalintervjuer framgår att lärarna och resurspersonen arbetar aktivt med att informera sig om elevers olika behov och förutsättningar. Det finns exempelvis regelbundna forum på skolan för samverkan och rådgivning mellan personalen i den särskilda undervisningsgruppen och ämneslärarna kring anpassningar av arbetsmaterial och lektionsupplägg, för att både stödja och utmana eleverna. Det framgår även att specialläraren ger stöd till lärarna i arbetet med att anpassa uppgifter och material i vissa ämnen. Lärarnas kunskap om elevernas behov, i samråd med eleverna, ligger sedan till grund för lärares planering av anpassningar i undervisningen. Exempelvis delger lärarna varandra att en elev just nu behöver stödmallar, medan en annan elev tar till sig undervisningens innehåll genom högläsning. Lärarna använder nivåanpassade läromedel och arbetsmaterial, men anpassar även arbetsuppgifter utifrån elevernas intressen. Lärarna anpassar även omfång av skoluppgifter samt stödjer enskilda elever genom att till exempel läsa högt eller använda laborativt material om eleverna har behov av sådant stöd. Lärarna berättar att det är en studiemotiverad grupp och att eleverna tar sig an utmaningar till exempel genom ytterligare utmanande arbetsuppgifter. Av intervju med elever framgår att elever upplever att de får arbeta med uppgifter och läromedel som är på lagom nivå och att de också utmanas i undervisningen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom delområdet.

Delområde 3: Förhållningssätt i undervisningen

Självförtroende, motivation och höga förväntningar

Granskningen visar att lärarna arbetar med olika strategier för att öka elevernas självförtroende och motivation att lära, samt visar att de har höga förväntningar på eleverna. Av samtliga intervjuer framgår att de goda

relationer som både lärare och resursperson byggt upp används för att motivera och intressera eleverna för skolarbetet. Lärarna lyfter elevernas framgångar med eleverna och eleverna är enligt lärarna lätta att motivera. Skolan arbetar med att motivera elever att lära genom ett material som handlar om självledarskap och att handla sig själv som människa. Genom olika arbetsuppgifter i vissa ämnen får eleverna i den särskilda undervisningsgruppen ta del av detta material. Av intervju med lärare och resursperson samt lektionsobservationer framgår att de arbetar med olika strategier för att stärka elevernas självförtroende. De gör avvägningar och balanserar utmaningar med att låta eleverna klara av saker, samtidigt som de förmedlar att de tror på eleverna. Lärarna talar om för eleverna vad de gör bra, genom exempelvis förmedla muntligt att en elev presenterade fakta på ett bra sätt. Ytterligare exempel är att lärare bekräftar elever som försökt göra sitt bästa i en viss undervisningssituation, genom att framföra att läraren märkte det. Lärare och resursperson berättar även för eleverna att de är glada för att eleverna är i skolan och att de med sin närvaro bidrar till gruppen. I elevintervju framkommer att eleverna känner sig sedda, att lärarna tror på dem och att de visar det genom att uppmuntra, berömma och motivera eleverna. Av samtliga intervjuer och av lektionsobservationer framgår att lärarna har höga förväntningar på eleverna. Lärarna uttrycker att de har samma höga förväntningar som på övriga elever på skolan och förenklar inte arbetsuppgifter så att kraven sänks. Det finns en förväntan att eleverna på sikt ska kunna återgå till sin ordinarie klass och lärarna och resurspersonen ger eleverna därför möjlighet att delta i vissa ämnen eller på genomgångar i storklass. Eleverna beskriver att lärarna bryr sig om dem och förmedlar att de vill att eleverna ska lyckas. Detta visar personalen bland annat genom att ta reda på hur eleverna mår och även genom att prata med eleverna om vad de gör utanför skoltid.

Elevers involvering i undervisningens utformning

Granskningen visar att lärare involverar eleverna i undervisningens utformning genom att på olika sätt efterfråga elevers uppfattningar om skolarbetet. Av intervjuer med lärare, resursperson, speciallärare, rektor och elever framgår att lärarna tar reda på elevernas åsikter om både arbetssätt och innehåll i undervisningen och sedan anpassar undervisningen utifrån detta. Exempelvis får eleverna regelbundet besvara en enkät kring undervisningens utformning. Därutöver har lärarna enskilda samtal med eleverna. Lärarna ger exempel på att de frågar eleverna vad de har saknat, vad de vill göra mer av och sedan gör de anpassningar av undervisningen utifrån det. Eleverna kan även påverka vilka perspektiv som ett arbetsområde ska belysas ifrån. Eleverna berättar att de kunnat påverka placering i rummet, arbetssätt och nivå på arbetsuppgifter. En elev

berättar även att eleverna i storklassen fått bestämda platser i salen för att eleven behövde det. Av lektionsobservationer framgår att lärare vid flera tillfällen frågar elever om arbetsuppgifterna kändes bra samt vilken uppgift som var lättast.

Medvetenhet kring det egna lärandet och reflektion

Granskningen visar att lärarna ger eleverna stöd i att bli medvetna om sina förmågor, sin kunskapsutveckling och sitt eget lärande. Av intervjuer med lärare, resursperson, speciallärare, rektor och elever samt av lektionsobservationer framgår att lärarna visar eleverna hur deras resultat ser ut i jämförelse med tidigare resultat för att tydliggöra elevers progression. Detta genomförs både planerat på utvecklingssamtal och genom matriser, men även kontinuerligt i undervisningen. Lärare för också samtal med elever om vad som behöver utvecklas för att till exempel nå ett högre betyg. Rektorn säger att de på skolan arbetar aktivt med formativ återkoppling just för att eleverna, enligt forskning, behöver få återkopplingen i närtid för att den ska ge effekt. Återkoppling som görs i stunden är oftast muntlig men kan även delges skriftligt via det digitala klassrummet. Exempelvis delger lärare vid lektionsobservationen elev att eleven återgett fakta på ett bra sätt, att elevens ställningstagande tydligt framgår och därefter får eleven reflektera över tidigare arbetsinsats. Av intervju med elever och lärare framgår att lärarna även lär ut olika strategier för lärande. Exempelvis använder lärare en matematisk metod och jämför denna med elevens metod genom att ta tid hur snabbt de båda löser uppgiften, för att eleven ska ta till sig vilken metod som är effektivast att använda. Elever ger exempel på att lärare ger strategier såsom att läsa frågan före texten eller att lärare ger exempel på flera olika matematiska metoder och uträkningar. Av elev- och personalintervjuer framgår också att lärarna och resurspersonen diskuterar elevens styrkor med eleven. Eleverna är medvetna om sina styrkor och vilka inlärningsätt som passar dem bäst och de har en medvetenhet om vad och hur de behöver träna för att utvecklas vidare.

Granskningen visar vidare att undervisningen sällan omfattas av övningar som ger möjlighet för elever att gemensamt diskutera olika frågeställningar. Av intervjuer med lärare och elever framgår att eleverna sällan får möjlighet att pröva sina åsikter mot varandra genom att diskutera och reflektera kring olika frågeställningar. Lärarna berättar att de har försökt skapa gemensamma tillfällen men att det är svårt på grund av elevernas individuella scheman. Det framkommer dock exempel på att eleverna fått diskutera och reflektera men det har då handlat om spontana diskussioner som uppstått.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom delområdet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, planera för övningar som ger eleverna möjlighet att gemensamt diskutera och reflektera kring olika frågeställningar utifrån sin förmåga.

Granskningen visar att lärarna och resurspersonen som undervisar i den särskilda undervisningsgruppen visserligen tar tillfällen i akt när elever tar eget initiativ till diskussion, men att lärarna sällan planerar för att elever ska träna på att reflektera och att diskutera frågor som inte har ett givet svar. Det finns en risk att elever som endast utför individuellt arbete, inte tränas i vare sig samspel med andra eller i förmåga att se olika perspektiv på frågor. Detta är viktiga förmågor både för att eleven ska kunna komma tillbaka till undervisning i storklass och för elevens framtid som samhällsmedborgare.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna och specialläraren, under ledning av rektorn, organiserar undervisningen i den särskilda undervisningsgruppen så att den möjliggör tillfällen för elever att träna på att diskutera och reflektera. Lärarna kan därefter med stöd av specialläraren, och om möjligt tillsammans med eleverna, planera sådana undervisningssituationer, så att elever i den särskilda undervisningsgruppen kan utveckla sina förmågor att reflektera och diskutera, utifrån sina förutsättningar. En ingång kan vara genom de gemensamma arbetsområdena, som lärarna redan arbetar systematiskt med, vilka är relevanta för samtliga årskurser.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X Sarah Bjertner Olsson

Föredragande
Signerat av: Sarah Bjertner Olsson

I handläggningen av ärendet har även utredare Sandra Andersson deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-granskningar/undervisningens-kvalitet-i-sarskild-undervisningsgrupp/>

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollag (2010:800) och skolförordning (2011:185)

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Enligt 1 kap. 11 § skollagen ska det för varje skolform och för fritidshemmet gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

Av 10 kap. 8 § skollagen ska en kursplan gälla för varje ämne.

Av 9 kap. 1 § skolförordningen framgår att läroplanen finns i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Av 3 § framgår att kursplaner för grundskolans ämnen ingår i läroplanen och att kursplanerna kompletteras av kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier.

Av 3 kap. 2 § skollagen ska alla barn och elever i samtliga skolformer ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

Enligt 3 kap. 8 § skollagen får särskilt stöd ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning. Enligt 9 § ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges sådant särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Det särskilda stödet för en elev i grundskolan ska vidare ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som

minst ska uppfyllas. Av 3 kap. 11 § skollagen framgår vidare att ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan får innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till, om det finns särskilda skäl.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

Enligt 5 kap. 2 § skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Läroplan för grundskolan (Lgr22 [SKOLFS 2010:37])

Av den inledande delen av grundskolans läroplan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning) framgår bland annat att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska

därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.

Vidare framgår det av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter) att skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. Undervisningen ska utveckla elevernas förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Skolan ska också enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag) stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolans uppdrag att främja lärande förutsätter en aktiv diskussion i den enskilda skolan om kunskapsbegrepp, om vad som är viktig kunskap i dag och i framtiden och om hur kunskapsutveckling sker. Olika aspekter på kunskap och lärande är naturliga utgångspunkter i en sådan diskussion. Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper.

Av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper) framgår vidare att skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola bland annat kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden samt kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Vidare framgår det av riktlinjerna avseende kunskaper att alla som arbetar i skolan bland annat ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Vidare ska lärare bland

annat ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel, stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter samt organisera och genomföra arbetet så att eleven därigenom utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande) ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Vidare framgår det att skolans mål är att varje elev genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina förutsättningar, bland annat tar ansvar för sitt lärande samt successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Lärare ska också bland annat utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad och svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer samt tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Enligt läroplanen (Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden) ska eleverna få en utbildning av hög kvalitet i skolan.

Bilaga 2: Underlag för bedömning

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med 4 elever som får sin undervisning i särskild undervisningsgrupp samt 6 lärare som undervisar i gruppen och 1 resursperson. Vidare har skolans specialpedagogiska personal och rektorn intervjuats. Härutöver har lektionsobservationer genomförts under sammantaget 90 minuter.

Intervjuerna och lektionsobservationerna har sammanställts i en tjänsteanteckning som har kommunicerats med huvudmannen. Tjänsteanteckningen ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla skolenheter som ingått i kvalitetsgranskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under hösten 2024.

Bilaga 3: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Vittra Kungshagens särskilda undervisningsgrupp den 12 mars 2024 och genomförde en digital intervju med rektorn den 15 mars 2024. Besöket genomfördes av utredarna Sarah Bjertner Olsson och Sandra Andersson.

Vittra Kungshagen, som ligger i Nyköping kommun Vittraskolorna AB är en grundskola som bedriver verksamhet i årskurserna F-9. Vid granskningstillfället finns det totalt 9 elever som får delar av eller hela sin undervisning i särskild undervisningsgrupp, fördelat på 1 grupp med elever i årskurserna 7-9. I gruppen undervisar en lärare och en resursperson. Härtill undervisar en speciallärare i matematikämnet och sex ämneslärare bedriver viss undervisning i gruppen.